

det kom til 2den Behandling, vedtaget med et temmelig stort Flertal, men har ikke siden været fremme, som jeg antager, væsentlig fordi den ærede Regjering, som er den samme, vi nu have, modsatte sig Forslaget. Jeg havde helst ønsket at indbringe det samme Forslag igjen; men mine Medforslagsstillere saavel som jeg selv have maattet erkjende, at, da Arbejdskommissionen er fremkommen med et lignende Forslag om Understøttelseskasser eller Alderdomskasser, bør denne Sag maasse ikke fremdrages ved privat Initiativ, da man derved maasse kunde forvolde den større Bankelighed, og tillige maa jeg erkjende, at selve Sagen om Alderdomskasser er temmelig vanskelig i og for sig. Vi have derfor ment, at det vilde være rigtigt at gjøre noget Midlertidigt, og som en midlertidig Hjælp have vi foreslaaet at knytte dette Lovforslag til noget alt Bestaaende, nemlig til Loven om „de Fattiges Kasse“ af 8de Marts 1856. Vi foreslaa, at „de Fattiges Kasse“ faar en Statshjælp, som skal være af dobbelt Art. Dels skulde den bestaa i 25 Dre pr. Individ eller pr. Indbygger i hver Kommune. En Kommune paa 2,000 Indbyggere vil altsaa efter dette Forslag faae et Statsstuds af 500 Kr. til den Hjælp, den selv yder. Det er jo ærede Herrer bekiendte nok, at der i Kommunerne nu næsten allevegne ydes Tilskud til „de Fattiges Kasse“. Man vil maasse erindre, at da Forslaget til Kommunalloven blev behandlet i Rigsdagen, var der en ikke ringe Stemning imod, at Kommunerne overhovedet skulde have denne Tilladelse til at yde Tilskud til „de Fattiges Kasse“. Man sagde nemlig, at det kunde svække den private Velgjørenhed. Jeg tror imidlertid, at Erfaringen senere har vist, at Tilskudet fra Kommunerne har udrettet overordentlig Meget. Jeg kunde ønske, at Kommunerne havde en lettere Afgang til at tilskyde til „de Fattiges Kasse“, at de kunde have Tilladelse dertil, uden at søge Amtsrådet. Det vilde altsaa være at gaa et Skridt videre i denne Retning. Her foreslaa vi nu, som sagt, at der pr. Indbygger skal gives 25 Dre til „de Fattiges Kasse“ i enhver af de forskjellige Kommuner; men vi foreslaa tillige, at, dersom Kommunalbestyrelsen — det vil jo være Noget, der især kommer til at gjælde i de større Byer — skulde foretrække, at Statsgaven, som jeg maasse for Kortheds Skyld kan kalde den, bliver givet til Understøttelsesforeninger, tilstedes dette, imod at Understøttelsesforeningerne underkaste sig den samme Kontrol som den, den frie „Fattiges Kasse“ vil blive underkastet. Det ene er altsaa, at der gives 25 Dre pr. Indbygger, det andet, at der desuden gives ligesaa Meget fra Statens Side, som der ydes i private Gaver, hvorfra dog naturligvis undtages Kommunernes Bidrag og tillige Legater og Renter deraf. Man vil altsaa sætte en Præmie eller, for at bruge et andet Udtryk, tilskynde de Private til ogsaa selv at gjøre Noget, idet der,

naar der ad privat Vej indkommer 100 Kr., kommer andre 100 Kr. fra Statskassen. Det er min Overbevisning, at et Lovforslag af denne Art vil, saa længe man hverken har Understøttelseskasser eller Sygekasser, kunne udrette meget Godt. Naar Understøttelses- og Sygekasser organiseres, erkjender jeg, at nærværende Lovforslag kan bortfalde. Jeg saavel som mine ærede Medforslagsstillere have for længere Tid siden faaet en yderligere Spore til at fremkomme med dette Forslag derved, at der, som de Herrer maasse ville erindre, i national-økonomisk Forening er blevet forhandlet netop om de indirekte Afgifter og de dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal, og Herr Professor Falbe-Hansen, som holdt et dygtigt Foredrag i den Anledning, har jo navnlig om Bestatningsforholdene oplyst det, at Brændevinsafgiften egentlig er tilovers, egentlig er en Skat, som de mindre Formuende svare for meget, og han stiller det frem som et muligt Forslag, at man kunde samle de derved indkomne Penge i en Understøttelsesfond, for derved at hjælpe de fattige Klasser i Samfundet. Man har af forskjellige Grunde ikke ment det rigtigt at gaa til en saadan Understøttelsesfond, men selve Tanken med det her fremkomne Forslag og dets Frembringelse nu, er noget foranlediget ved denne Forhandling og det af mig nævnte Foredrag saa vel som ved den Omstændighed, jeg tidligere har nævnt, at jeg selv i Forbindelse med flere i foregaaende Aar har fremsat Forslag om Understøttelseskasser, som jeg imidlertid indser, det vilde være mindre rigtigt fra vor Side paany at fremkomme med nu. Særligt skal jeg udtale saavel over for det første som det andet Forslag, at os er det ikke om Formen at gjøre; kan Nogen finde en anden Maade at hjælpe de arbejdende og uformuende Klasser paa, skal det være os kjær, og jeg vil ønske, at de her indbragte Forslag ikke skulde faae mindste Udsende af at være Partiforslag, men at Alle maa hjælpes indbyrdes og med den høje Regjering til at gennemføre Noget til Bedste for de af mig nævnte Klasser. Dette med Hensyn til det første Forslag.

Ungaende det andet skal jeg bemærke, at det egentlig er foranlediget ved, at der i Samlingens første Del — hvad der jo er fremkommet offentlig, saa jeg vel ogsaa kan omtale det her — blev fra den Side, hvortil jeg hører, stillet et Forslag paa Finantsloven om Laan til Husmænd i en ikke saa lidet større Udstrækning end den, der nu finder Sted. De Herrer ville erindre, at der paa Finantsloven findes en lille Post, kaldet „20,000 Kr. til Udlaan til Uformuende i Hede-kommunerne“. Dette Forslag har jo været Gjenstand for en temmelig gennemgaaende Kritik, og jeg erkjender, at den paa mange Punkter var berettiget. Vi have derfor i det Forslag, vi her frembringe, taget Hensyn til denne Kritik. Naar vi frembringe det som særligt Forslag, er det, fordi vi maa erkjende, at det ikke vil være muligt pa